22/11/2019

22 Νοεμβρίου 1940: Η Κορυτσά για ακόμη μια φορά ελεύθερη

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Κάθε άπόγευμα
'Ο «ΑΣΤΥΡΜΑΤΟΣ» κυκλοφορεί είς άλλεπαλλήλους έκδόσεις μέ νεωτέρας είδήσεις
ΩΡΑ 1 ΜΕΤΑΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ
Ἀστύρματος
Παρασκευή
22
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ
ΚΥΜΑΤΙΖΕΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΡΥΤΣΑΝ
Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΜΑΣ ΕΙΣΗΛΘΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ
ΜΙΑ ΑΠΟΨΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑΝ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΑΠΗΛΕΥΘΕΡΩΣΕΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΤΑΛΙΚΟΝ ΖΥΓΟΝ

Η Κορυτσά (το «Παρίσι των Βαλκανίων» όπως προσφυώς ονομάστηκε) και η ύπαιθρος χώρα που την περιβάλλει, για αιώνες παραμένει σιωπηλή στην ατελεύτητη ροή των χρόνων. Οι Κορυτσαίοι, και συνολικά η «Εθνική Ελληνική Μειονότητα» στην Αλβανία, έχουν σαφή συναίσθηση της ύπαρξής τους και εκπεφρασμένη αντίληψη της διαφοράς από το υπόλοιπο αλβανικό στρώμα. Κριτήριο της εθνικότητας δεν αποτελεί μόνο η γλώσσα, αλλά το εθνικό φρόνημα, η εθνική συνείδηση. Η συσκότιση αυτής της αλήθειας δημιουργεί παραπλανήσεις και αλλοιωμένες εντυπώσεις.

Ο 19ος αιώνας βρίσκει την Κορυτσά με καθαρή ελληνική συνείδηση, η οποία προσδιορίζεται από την εκπαίδευση, τη γλώσσα, την ορθοδοξία, τις παραδόσεις και τις διαχρονικές ελληνικές αξίες. Η εκπαίδευση παρουσιάζει αυξημένη δυναμική και τα σχολεία της Κορυτσάς γίνονται φυτώρια της ελληνικής παιδείας, σε αντίθεση με τα αλβανικά σχολεία, τα οποία ποτέ δεν μπόρεσαν να αναπτυχθούν, από έλλειψη μαθητών και δασκάλων και, όταν κατόρθωσαν να λειτουργήσουν, λειτούργησαν χάρη στη συμπαράσταση του ξένου παράγοντα.

Η πόλη έφτασε στο απόγειο της ακμής της, καθόλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας, χάρη στους Έλληνες. Αποτελούσε το κέντρο της ελληνικής κίνησης και ζωής. Η φιλοπατρία των Κορυτσαίων και η φλογερή τους επιθυμία για ίδρυση και λειτουργία ελληνικών σχολείων, τους οδήγησε στη σύσταση του περίφημου «Λάσου», του ειδικού δηλ. κοινοτικού ταμείου που είχε ως κύριο σκοπό τη συντήρηση των σχολείων και τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας τους.

Η φιλοπατρία αυτή μεταγγίζεται στις ψυχές των αποδήμων Κορυτσαίων, οι οποίοι με τις προσφορές και πλούσιες ενισχύσεις τους, προσέβλεπαν σε ευτυχή διέξοδο από τα δεινά της τραγθεωδίας. Στο σύντομο αυτό σημείωμα δεν θα αναφερθούν στην ελληνική ιστορική πορεία των Κορυτσαίων, τον ελληνικό τους πολιτισμό και τους αγώνες τους για την ελευθερία. Θα περιοριστούμε στην δεύτερη απελευθέρωσή της στη διάρκεια του Ελληνοϊταλικού Πολέμου του 1940.

22 Νοεμβρίου 1940

28 χρόνια μετά την πρώτη απελευθέρωση της Κορυτσάς (1912-1913), όταν ο ελληνικός στρατός απωθούσε τα ιταλικά στρατεύματα του Ρωμαίου ψευδοκαίσαρα από το ηπειρωτικό έδαφος και απελευθέρωνε τη μια μετά την άλλη τις Βορειοηπειρωτικές πόλεις. Στις 22 Νοεμβρίου 1940 τμήματα του ελληνικού στρατού εισέρχονται απελευθερωτές του βορειοηπειρωτικού διαμερίσματος της Κορυτσάς. Ο κόσμος βγήκε στους δρόμους και ζητωκραύγαζε: «Πήραμε την Κορυτσά». Η απελευθέρωση της Κορυτσάς ήταν η τελευταία μεγάλη επιτυχία του ελληνικού στρατού στο βορειοηπειρωτικό μέτωπο. Στην πόλη βρίσκονταν και την υποστήριζαν ισχυρές ιταλικές δυνάμεις (μεραρχία Τριέστι – Πιεμόντε – Βενέτσια – Αρέστο με δύο τάγματα μεγαλοχιτώνων – με το τάγμα των Βερσαλιών και ένα τάγμα Αλβανών). Ο αγώνας για την κατάληψή της κράτησε οχτώ μέρες και ήταν πολυαίμακτος. Πρώτος αξιωματικός που μπήκε στην πόλη ήταν ο Ιωάννης Μεργέτης. Σύμφωνα με έκθεσή του η επίθεση του ελληνικού στρατού άρχισε στις 14 Νοεμβρίου αιφνιδιαστικά. Στην πρώτη επίθεση συνελήφθησαν οι πρώτοι 40 Ιταλοί. Μέχρι την 21η Νοεμβρίου εξακολούθησε η επίθεση. Αιχμαλωτίζεται ένα ιταλικό τάγμα, ένα ορεινό χειρουργείο και άλλο πολεμικό υλικό.

Στις 7.45΄ της 22ας Νοεμβρίου το τάγμα του Αθανασίου Παλαιοδημοπούλου μπαίνει στην Κορυτσά και σε λίγα λεπτά αργότερα μπαίνει ο Συνταγματάρχης Ιωάννης Μεργέτης, ο οποίος ανακοίνωσε με ένα λιτό σήμα στην 9η Μεραρχία την κατάληψή της: «Ώρα 7.45΄ ημέτερον απόσπασμα κατέλαβε Κορυτσά. Ι. Μεργέτης – Συνταγματάρχης».

Το σήμα έφτασε σύντομα στην Κυβέρνηση, η οποία ανακοίνωσε στον ελληνικό λαό την απελευθέρωση της Κορυτσάς. Ο λαός των Αθηνών, ολόκληρος ο ελληνισμός, πανηγύρισε με ενθουσιασμό την απελευθέρωσή της. Η κυανόλευκη κυμάτιζε στο Διοικητήριο της Κορυτσάς και σκόρπιζε συγκίνηση.

Οι θυσίες, το αίμα που χύθηκε άφθονο, προς στιγμή λησμονήθηκαν και άκρατος ενθουσιασμός κατέλαβε το λαό. Με διθυραμβικούς τίτλους οι εφημερίδες των Αθηνών ανήγγειλαν την προέλαση του ελληνικού στρατού και την απελευθέρωση της Κορυτσάς. Ο Π. Παλαιολόγος, απεσταλμένος του «Ελεύθερου Βήματος» στο μέτωπο απέστειλε στην εφημερίδα την παρακάτω ενθουσιώδη ανταπόκριση:

«ΜΕΤΩΠΟΝ ΗΠΕΙΡΟΥ, 22 Νοεμβρίου (του απεσταλμένου μας).

Η Ήπειρος ολόκληρος εις μίαν ψυχήν πανηγυρίζει ενθουσιωδώς την κατάληψιν της Κορυτσάς. Ο Μητροπολίτης Ιωαννίνων Σπυρίδων, εθναπόστολος, περιερχόμενος το μέτωπον, με ησπάσθη ψιθυρίζων: «Ωμίλησεν ο Θεός. Ούτοι εν άρμασιν, ούτοι εν Ίπποις, ημείς εν ονόματι Θεού». Οι στρατιώται αγκαλιάζουν αλλήλους. Με ψυχήν

πλημμυρισμένην από συγκίνησιν και υπερηφάνειαν, συγκεντρώνω από τραυματίας αξιωματικούς στοιχεία από τας προχθεσινάς και χθεσινάς μάχας εις το μέτωπον της Ηπείρου. Χρειάζεται νέος Όμηρος διά την περιγραφήν της σημερινής εποποιΐας. Ζώμεν εις μίαν ατμόσφαιραν μέθης και παραληρήματος».

Η ελληνική νίκη έκανε παγκόσμια γνωστό το όνομα της Κορυτσάς και προκάλεσε κύματα ενθουσιασμού στις δυνάμεις που μάχονταν ακόμα τον Άξονα. Στις 22 Νοεμβρίου ο Βρετανός πρωθυπουργός Τσώρτσιλ με τηλεγράφημά του ανέφερε: «Εγκάρδια συγχαρητήρια για τις νίκες στο Αλβανικό μέτωπο, που σφραγίστηκαν με την κατάληψη της Κορυτσάς. Μεγάλο ενθουσιασμό εμπνέει σε όλους μας το κατόρθωμα αυτό της ελληνικής ανδρείας εναντίον εχθρού τόσο υπέρτερου σε αριθμό και εξοπλισμό». Οι εφημερίδες της εποχής γέμισαν με πρωτοσέλιδα και εγκωμιαστικά σχόλια για την νίκη στην Κορυτσά. Η New York Herald Tribune υπογράμμιζε σε κύριο άρθρο της την επομένη της πτώσης: «Ο Ελληνικός Στρατός αποδείχθηκε αντάξιος των προγόνων του. Κατέφερε την πρώτη μεγάλη ήττα (του άξονα), που σημειώθηκε κατά το μεγάλο αυτό πόλεμο...». Οι Times της Νέας Υόρκης συνέχιζαν το πανηγυρικό κλίμα για την ελληνική νίκη στις 28 Νοεμβρίου: «...Οι Έλληνες κατάφεραν την πρώτη πραγματική ήττα στις κατά ξηράν δυνάμεις του Άξονα... θα είναι δόξα της Νεώτερης Ελλάδος, ότι διέλυσε το αήττητο του Άξονα...». Η νίκη εξάλλου είχε τεράστια απήχηση και στην Εγγύς Ανατολή. Τηλεγράφημα του ανταποκριτή των Times του Λονδίνου έκανε λόγο για αναταραχές στη Συρία, διάλυση των ανησυχιών στην Αίγυπτο που φοβόταν μια ιταλική εισβολή καθώς και σκέψεις για συνδυασμό των ελληνικών νικών στην Ήπειρο με νέα πλήγματα κατά των Ιταλών στη Λιβύη. Μάλιστα ο γνωστός δημοσιογράφος και στρατιωτικός αναλυτής Τζώρτζ Έλιοτ σχολίαζε στις 29 Νοεμβρίου στην New York Herald Tribune την τραγική κατάσταση στην οποία είχε περιέλθει ο Ιταλικός Στρατός μετά την υποχώρηση και το όφελος που εξασφάλιζε ο στόλος και η αεροπορία της Βρετανίας στη Μεσόγειο. Την επομένη, σε εκτενές άρθρο τους οι Times του Λονδίνου περιέγραφαν τη νέα στρατηγική κατάσταση που εδραιωνόταν στην Μεσόγειο μετά την ιταλική υποχώρηση.

Την επομένη, σε εκτενές άρθρο τους οι Times του Λονδίνου περιέγραφαν τη νέα στρατηγική κατάσταση που εδραιωνόταν στην Μεσόγειο μετά την ιταλική υποχώρηση. 46 Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι ακόμα και σε ταινίες που γυρίζονταν εκείνη την περίοδο στο Hollywood γινόταν αναφορά στην ελληνική νίκη στην Κορυτσά, ανάμεσά τους και η ταινία του Όρσον Ουέλς, Πολίτης Κέιν.

Πηγή: www.himara.gr